

MTK:n suuntaviivat apuna vesienhoitohankkeiden toteutumisessa

13.5.2024 Pori

Virve Hindström

MTK-Satakunta

Asiantuntija, Maankäyttö, ympäristö,
vesienhoito, sosiaaliasiat, hankkeet

- FARMRes – Mielenterveyden resilienssiä maatalousyrittäjille, ERASMUS+
- Muutosvoimaa Tulevaan –hanke, Maaseuturahasto

Maatalousyrittäjä

Agrologi YAMK, biotalouden kehittäminen

Terveystenhoitaja YAMK, Terveysten edistäminen

MTK:n ja SLC:n ohjelmat vesistöjen osalta

- Luonnon monimuotoisuuden tiekartta maa- ja metsätaloudelle, 2024

[mtkn-ja-slc-n-luonnon-monimuotoisuuden-tiekartta-maa-ja-metsataloudelle_2024](#)

- MTK:n ja SLC:n vesiohjelma, 2020

[https://www.mtk.fi/documents/20143/199989/MTK_vesiohjelma_A5.pdf/b0186129-ae43-d829-2e13-65caac7e6ee1?t=1607579580005](#)

Muutama nosto kyselyistä

- Vuonna 2020 tehdyn MTK:n Ympäristöluotainkyselyn mukaan yli 90 % viljelijöistä ja metsänomistajista nimesi vesiensuojelun tärkeäksi osaksi omaa toimintaansa.
- Maataloustuottajista ja metsänomistajista yli 80 % pitää luonnon monimuotoisuuden turvaamista omassa toiminnassaan tärkeänä.
- Olen valmis siihen, että vesiensuojelun suunnittelua tehtäisiin valuma-alue tasolla omaa tilaani koskien: Sitä myönteisempi, mitä korkeampi koulutus, metsätila ja asunto eri paikkakunnalla, yli 100 ha tila
- Luontokohteiden kartoittaminen olisi hyvä tehdä yhteistyössä naapuritilojen kanssa: Mitä pienempi tila.

Vesistöt ja niiden suhde kokonaisuuteen

- Viljelykiertojen monipuolistaminen vähentää laajalaisesti maatalouden vesistökuormitusta ja kasvihuonekaasupäästöjä.
- Monimuotoisuutta lisäävistä toimenpiteistä tehokkain yksittäinen toimenpide vesistö- ja ilmastotavoitteiden suhteen on luonnonhoitonurmet.
- Maan kasvukunto merkittävä tekijä kokonaisuudessa.
- Kun keskustellaan vesistön tilaa kohentavista toimista, ei ole vain yksiä ratkaisuja. Toimien suhteuttaminen kokonaisuuteen merkittävää.

Hyväksyttävyys

- ”Vapaaehtoinen metsien suojelu metsänomistajien suosiossa – METSO-ohjelman ympäristötukisopimuksissa ja luonnonhoitotoissa ennätyslukemat” <https://valtioneuvosto.fi/-/1410903/vapaaehtoinen-metsien-suojelu-metsanomistajien-suosiossa-metso-ohjelman-ymparistotukisopimuksissa-ja-luonnonhoitotoissa-ennatyslukemat>
- ”Elinympäristöjä kunnostettiin ja ennallistettiin ennätysmäärä – Helmi-ohjelma pani vauhtia uhanalaisten lintukantojen ja soiden suojeluun”

MT 3.2.2022

VAPAAEHTOISEN SUOJELUALUEIDEN PERUSTAMISEN JA ENNALLISTAMISEN LOIKKA

- Vahvistetaan osaamista toimijälähtöisten ennallistamis- ja luonnonhoitohankkeiden ja -töiden suunnittelussa ja toteutuksessa
- Kehitetään käytännönläheisiä ja maanomistajalähtöisiä toimintamalleja maanomistajien yhteisten ennallistamishankkeiden edistämiseksi sekä vesien johtamiseksi kuivahtaneille soille niiden luontaisen vesitalouden palauttamiseksi
- Kehitetään ja otetaan käyttöön ohjauskeinoja, joiden avulla parannetaan vapaaehtoisen suojelun ja ennallistamisen taloudellista houkuttelevuutta sekä maanomistajille että heille palveluita tarjoaville toimijoille

KOHTI VALUMA-ALUEKOHTAISTA SUUNNITTELUA JA TOTEUTUSTA

”Edistetään vesitalouden hallinnassa sektorirajat ylittäviä valuma-alueen toimintamalleja, joita kehitetään ja toteutetaan yhteistyössä maanomistajien, tutkimuksen, hallinnon, yrittäjien ja muiden alueen toimijoiden kanssa.”

→ Eri näkökulmat pitää olla huomioituna, kun toimia suunnitellaan. Yksipuolinen näkökulma antaa yksipuolisia ratkaisuja. Maanomistajien tulee olla osallistettuina aktiivisesti, sillä ei ole kenenkään etu ratkoa asiaa tavalla, jossa ei ole konkretiaa ja maanomistajien näkökulmaa.

MTK:n Veden vaalija –kilpailu, palkinto 10 000€

- Hakuaika päättynyt 30.4.2024

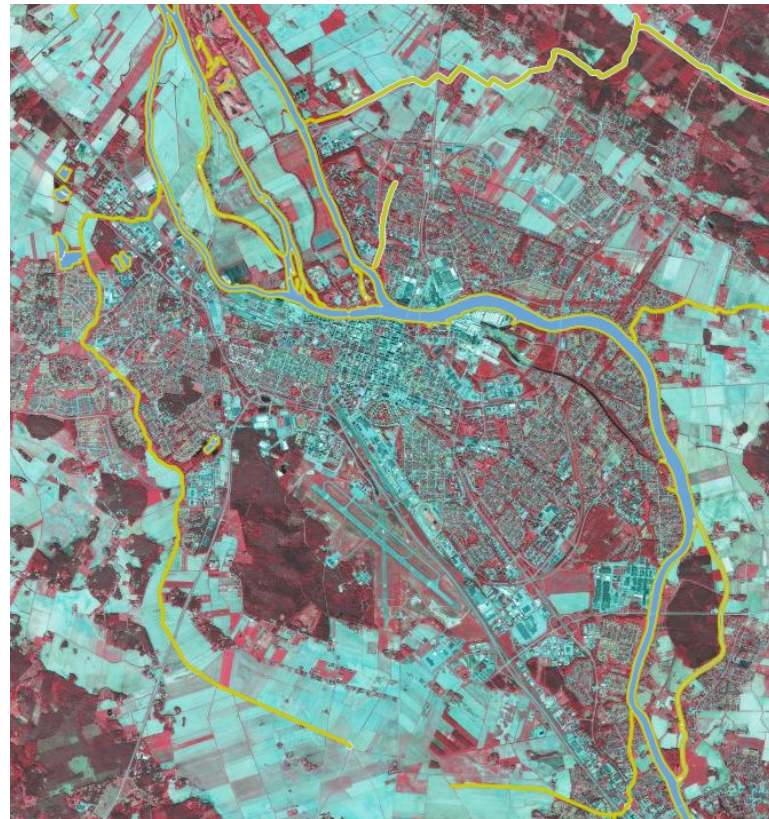
”MTK:n Säätiö tunnistaa veden arvon! Kannustamme viljelijöitä, metsänomistajia, tutkijoita, keksijöitä, valmistajia, kokeilijoita - siis ihan kaikkia mukaan kisaan. Palkinnolla haluamme nostaa esiin niitä, jotka edistävät kestävää veden käyttöä ja suojelevat vesistöjä..

..Maa- ja metsätaloudessa on jo pitkään tehty työtä vesivarojen hoitamiseksi ja kunnostamiseksi. Tämän työn tekijöitä ja saavutuksia halutaan tuoda esiin, ja siksi MTK:n Säätiö on päättänyt myöntää ”Veden vaalija!” –palkinnon..”

<https://www.mtk.fi/-/vedenvaalija>

Miten maatalouspolitiikka ohjaa vesistöjen osalta

- Kaikkien viljelijöiden on jätettävä vähintään 3 m leveä suojakaista, jos lohko sijaitsee vesistön varrella
 - Perustetaan monivuotisilla nurmikasveilla
 - tarkoituksena on estää
 - maa-aineksen, ravinteiden ja kasvinsuojeluaineiden kulkeutumista pelloilta vesistöihin.
 - Edistävät myös lajiston monimuotoisuutta lisäämällä piennarmaista kasvillisuutta
- Pinta-ala n. 7000 ha

Valinnaiset toimet

- Monivuotisen nurmikasvuston peittämät suojavyöhykkeet ovat myös nykyisellä ohjelmakaudella ympäristösitoumuksen lohkokohtainen toimenpide.
- Suojavyöhyke voi sijaita pohjavesialueella tai Natura-alueella. Jos edellä mainittuja aloja on peruslohkolla, koko peruslohko voi olla suojavyöhykettä.
- Suojavyöhyke voi sijaita lisäksi myös vesistön varrella tai kosteikon reuna-alueella, jos peruslohkon osa on enintään 10 metrin päässä vesistöstä tai kosteikosta.
- Tavoite 39 000 ha

Kosteikkojen hoitosopimus

- Kosteikkojen hoitosopimus on monivaikutteisten kosteikkojen hoitoa edistävä ympäristösopimus.
- Sopimus edistää vesiensuojelua, luonnon monimuotoisuutta tai kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä kunkin kohteen sijainnin, laajuuden ja laadun mukaisesti.
- Kosteikkoalue ei ole sopimuksen tekemisen jälkeen enää maatalousmaata

Kosteikkojen hoitosopimus voidaan tehdä esimerkiksi

- Kosteikkoalueesta, suon kaltaiseksi alueeksi muutetusta turvepellosta, tulva-alueesta, luonnonmukaistetun uoman tai kaksitasouoman alle jääneestä ja hoitotoimien kohteena olevasta maa-alasta, tulvatasanteesta tai tulvapellostasta sekä hoidon kannalta riittävistä suoja-alueista, pienten kosteikkojen, pohjapatojen ja tulvapeltoalueiden muodostamisesta ja hoidosta.

Valumavesien hallinta

- Altakastelu ja kuivatusvesienkierrätys
- Säätosaloajitus
- Tavoite 56 000 ha, joka saavutettaneen säätosaloajituksen suosion kasvaessa turvemaiden ilmastotoimena.

Tutustu

- <https://www.mtk.fi/luonnon-monimuotoisuus>
- https://www.mtk.fi/documents/d/mtk/mtkn-ja-slcn-luonnon-monimuotoisuuden-tiekartta-maa-ja-metsataloudelle_2024
- https://www.mtk.fi/documents/20143/199989/MTK_vesiohjelman_A5.pdf/b0186129-ae43-d829-2e13-65caac7e6ee1?t=1607579580005

Kiitos